

Trabzon Rum İmparatoru Iv Aleksî Komnen Ruhuna El Fatiha

– Sami Biber · 21 Ekim 2019

TRABZON RUM İMPARATORU IV. ALEKSİ KOMNEN RUHUNA EL FATİHA

11. ve 13. Yüzyıllar arasında Müslümanlar üzerine sekiz Haçlı seferi yapılmıştı ama bu seferlerden dördüncüsü diğerlerinden çok farklıydı. Zira İtalya'dan, -Kudüs'ü Müslümanlardan geri almak amacıyla- yola çıkmış olan Latinler, İstanbul'a geldiklerinde Bizans İmparatorluğunda iç karışıklıklar ve taht mücadeleleri olduğunu görünce Kudüs'e kadar gidip Müslümanlarla savaşmak yerine bu zengin ve güzel şehrin üstüne konup yağmalamayı tercih ettiler.

1204 Yılında gerçekleşen bu olay sırasında Bizans İmparatoru olan Aleksî Komnen'in torunları Aleksî ve David Kardeşler, Gürcü kraliçesi olan Tamara'nın da yardımlarıyla İstanbul'dan kaçtılar ve keşişlerin elinde adeta bağımsız, özel bir yönetimi olan Trabzon'a geldiler. Kısa süre sonra da yine Tamara'nın yardımlarıyla burada yeni bir devlet olarak Trabzon Rum İmparatorluğunu kurdular. (Pontus Rum İmparatorluğu ya da Devleti de deriz buna)

İşte bu imparatorluk 1461 yılına kadar varlığını devam ettirdi.

Trabzon Rum İmparatorlarından IV. Aleksî, oğlu İonnes tarafından öldürülmüş ve taht 1459 yılına kadar İonnes Komnen'in olmuştu. Bu arada İonnes Komnen her ne kadar babasını ortadan kaldırırsa da ona saygıda kusur etmeyip oldukça güzel bir lahit mezar yaptırmıştı kralların taç giyme törenlerinin yapıldığı Panaghia Chrysokephalos Kilisesinin bahçesinde. Bu lahit mezara Trabzon Rumları büyük saygı gösterdiler öyle ki IV. Aleksî adeta bir aziz gibi saygı görüyordu mezarını ziyaret edenler tarafından.

1461 Yılına yani Fatih'in Trabzon'u kuşattığı yıla geldiğimizde Trabzon Rum İmparatorluğunun başında David Komnen bulunuyordu ve David Komnen, sırtını dayadığı Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın ona hiç bir faydası olamayacağını Osmanlı donanması Gedik Ahmet Paşa komutasında Trabzon önlerinde görüldüğünde anlamıştı. Fatih Sultan Mehmet'in de Trabzon önüne gelmesiyle işinin bitik olduğu kafasına dank etmişti.

Evet şimdi hikayemize geçelim.

Hikayeye göre (Tarih değil, hikaye. Okurken bu hususu unutmayın sakın.)

David Komnen baktı ki Trabzon'u hiç bir şekilde kurtarmanın mümkünü yok; o halde kurnazlık yapması gerekiyordu. Türk'ün en hassas özelliği olan gurur damarına bastığı takdirde Trabzon'u kurtarabilirdi. O

da öyle yaptı.

Fatih Sultan Mehmet'e bir elçi gönderdi ve dedi ki " Şehrin dışında ve sahilde Ayasofya kilisesi ile kule arasında kalan bir zincir var. Bu zincir, kırk defa atılacak top güllesi ile koparılırsa, şehri teslim edeceğim. Yok, eğer koparılamazsa, Fatih ordularını geri çeksin. Sultan topçularına çok çok güvendiğini söylemiş. Madem öyle bu teklife hayır demeyeceğini umuyorum."

Bu resmen Fatih Sultan Mehmet'e ve onun topçularına kafa tutmaktı. Fatih "Tamam, teklifi kabul ediyorum." Dedi ve top atışları başladı.

Top atışları başlamasına başladı ama ilk otuz dokuz top atışı zinciri kıramadı. Fatih Sultan Mehmet öfkeden deliye döndü. " Yok mu içinizde şu zinciri kıracak bir babayiğit ki onu servete boğayım" Dedi ama işin içinde padişahın hışmına uğramak da olduğundan kimse bu işe yanaşmıyordu.

Herkesin birbirine baktığı anda birden bir topun gümbürdediği görüldü. Fatih merakla baktı topun başındaki yeniçeriye ve sordu:

-Topu sen mi ateşledin?

-Evet hünkarım

-Sen topçu musun?

-Hayır sultanım

-O halde ne halt etmeye topu ateşledin bre zındık?

-Zinciri kırmak için sultanım.

Fatih, topçu olmadığı halde topu ateşleyen bu yeniçeriye öylesine kızmıştı ki hemen emri verdi:

-Tiz başını vurun

Yeniçerinin anında başı vuruldu.

Kelle yere düştüğü anda da askerler sevinçle havalara sıçramaya başladılar: " Zincir kırıldı, zincir kırıldı"

Fatih büyük bir pişmanlık içindedir ama iş işten geçmiştir.

Sorar Yeniçeri ağalarına.

-Kimdi bu yiğit? Adı neydi bunun?

Cevap verirler:

-Hünkarım ! Bu yiğit bizim içimizde Hoşoğlan diye bilinen bir yiğittir.

Padişah, Trabzon feth edildikten sonra emreder:” Tiz bu yiğide görkemli bir türbe yapıla.”

Ve Hoşoğlan için güzel bir türbe yapılır ve naaşı bu türbeye nakledilir.

Artık bir Türk şehri olan Trabzon’da yüzlerce sene insanlar Evliya Hoşoğlan’ın Türbesine gelirler, adaklar adalar, çaputlar bağlarlar dilekleri için. Ya da en azından “ Bu türbede mefdun (Gömülü) aziz evliyanın ruhuna” Diye Fatihalar okurlar, “Allah’ım, bu türbede yatan ulu kişi yüzü suyu hürmetine dualarımı kabul eyle.” Diye dua ederler.

Aradan yüzlerce sene geçer.

I. Dünya Savaşı sonunda yurdumuzun işgal edildiği yıllarda bir Rus Arkeolog olan Ospenski Trabzon’a gelir ve şimdiki adı Büyük Fatih Camii olup Trabzon’un Ortahisar İlçesinde bulunan eski adıyla Panaghia Chrysokephalos Kilisesi bahçesindeki Hoşoğlan türbesinde hafriyat yaptırır. Yapılan bu hafriyat sonucunda Hoşoğlan’ın türbesinden kimin sandukası çıksa iyidir? Bizans İmparatoru IV Aleksî’nin.

Yani bizim Müslüman kardeşlerimizin yüzlerce sene Hoşoğlan Türbesi zannetikleri mezar meğer Bizans İmparatoru IV. Aleksî Komnen’in mezarıymış.

Peki Hoşoğlan?

En başta dedik ya “ Hikaye “

Şimdi korkum odur ki İstanbul’da Eyüp Sultan Türbesinde de böyle bir kazı yapılsın.

Öyle ya 576 yılında doğup 674 yılında İstanbul önlerinde öldüğüne inandığımız, yani 98 yaşında elinde kılıç ve İslamın sancağı olduğu halde İstanbul’u feth etmek için gelen ordu içinde yer aldığına adeta iman ettiğimiz Ebu Eyub el Ensari Türbesinden de sadece ve sadece mermer parçaları ya da bir Bizans İmparatorunun mezarı çıkarsa?

En iyisi fazla kurcalamamak. Aynen Atatürk’ten bir anıda olduğu gibi.

Mustafa Kemal, Salih Bozok’la birlikte bir gün, Çankaya civarında gezintiye çıkmıştı. Bu esnada bir köylü evine rastlamışlar ve daveti geri çevirmeyerek avluya geçmişlerdi

Evin avlusunda ihtiyar bir köylü ile karısı oturmaktaydı. Kahveler içilirken Mustafa Kemal’in işaretiyle

Salih Bozok yaşlı köylü ile konuşmaya başlar ve ona;

“Sen Gazi’yi tanır mısın baba?” Şeklinde bir soru sorar.

Yaşlı köylü, saçma bir soru sorulmuş gibi misafirleri alaycı bir bakışla süzdükten sonra;

“Gazi’yi tanımayan var mı ki?” Der ve devam eder:

“Ben görmedim ama her hafta Hacı Bayram Veli Camii’nde Cuma Namazı kılarım. Ta göbeğine kadar sakalları varmış. Melek gibi nur yüzlü, Peygamber gibi mübarek bir ihtiyarmış!” Diye sürdürür sözlerini.

O anda yaşanan bir tereddüt üzerine Salih Bozok Mustafa Kemal’e bakar ve O da; kaşlarını kaldırarak işaret verir ve kendisini tanıtmamayı emreder.

Dışarı çıktıklarında Mustafa Kemal gülümseyerek: “Varsın, o da öyle bilsin. Hakikati öğrenmek belki biçarenin hayalini yıkar, onun hayalindeki şirin sakallıyı öldürtüp de sevgisini kaybetmekte ne mana var?”

Evet insanların hayallerindeki Hoşoğlan’ı, Eyüp Sultan’ı ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü öldürmenin bir anlamı yok. Hem Tarihin içinde bu tür hikayeler olmasa o tarih biraz yavan, kuru, cansız kalıyor. Ne dersiniz?

Son bir not: Bugün Trabzon-Ortahisar-Büyük Fatih Camiinin bahçesinde ne IV. Aleksî’nin ne de Hoşoğlan’ın mezarı var . Yüzyıllar önce IV. Aleksinin gömülmüş olduğu bizimkilerin Hoşoğlan Türbesi diye saygı gösterdiği mezarın olduğu yerde bugün caminin tuvaleti varmış.

RESİM: Trabzon- Ortahisar Büyük Fatih Camii